

LEDARE

Ledare: Har någon förstått skattepolitiken?

PUBLICERAD 2005-03-01

UTVALD LÄSNING I DIN MEJLBOX

DN:s chefredaktör Peter Wolodarski väljer ut veckans mest läsvärda artiklar.

[Skaffa nyhetsbrev](#)

Finansministern vill döpa om "värnskatten" till "vårdskatt" och höja den. Han borde döpa om "värnskatten" till "utbildningsskatt" och avskaffa den. Han kunde lämpligen samtidigt döpa om "förmögenhetsskatten" till "sparskatt" och bli kvitt den också.

Det enda tydliga med regeringens skattepolitik är att skatterna ska höjas. I övrigt finns ingen som helst reda.

På kongress med socialdemokratins kommunfolk låter statsministern förstå att två skatter kan höjas: momsen och kommunalskatten. Till sin konstruktion är detta två av de för tillväxten minst skadliga skatterna i Sverige, tillsammans med fastighetsskatten. Problemet är bara att Sverige redan har världens högsta mervärdesskatt, på 25 procent, och världens högsta "platta" skatt ("flat tax" i den internationella diskussionen), en kommunalskatt på i snitt 32 procent som utgår med samma procentsats på alla inkomster. Att gå högre än så är knappast tillrådligt.

Ställd inför reaktioner på statsministerns utspel väljer så finansministern att låta mer radikal. Han säger nej till att ta bort den djupt skadliga och ologiska skatten på sparinhav, benämnd "förmögenhetsskatt" (detta var någon vecka innan han i princip sa ja till att ta bort samma skatt, efter nästa val, kanske). Han för fram förslaget att finansiera framtidens vård med det som nu kallas "värnskatt". Det sker dels med argumentet att medborgarna är med på höjda skatter för vård, om de bara "vet" att pengarna verkligen går till vården. Dels sker det med fördelningsargumentet att höginkomsttagarna ska betala.

Båda dessa argument är ohållbara. Att en skatt som är en integrerad del av statsbudgeten kallas "vårdskatt" ger ingen som helst garanti för att vården får mer pengar. Som flera påpekat har vi redan en form av "vårdskatt", nämligen landstingsskatten. Vad som krävs om man vill ta vara på allmänhetens höga betalningsvilja för vård är ett helt autonomt försäkringssystem för vården (eller olika delar av den, till exempel i form av en obligatorisk nationell sjukvårdsförsäkring och en särskild äldreomsorgsförsäkring). Försäkringsavgifter som går direkt in till sådana självständiga, professionellt ledda, vårdförsäkringar kan inge förtroende för att pengarna används för rätt ändamål.

Fördelningsargumentet för en särskild "vårdskatt" på höginkomsttagare är snett därför att det bryter mot försäkringstanken, den riktning i vilken vårdfinansieringen bör gå. Det är vidare äventyrligt, eftersom Sverige redan har gått alldeles för långt i att straffa frukterna av utbildning genom världens högsta marginalskatter. Om Nuders förslag/testballong/hugskott (välj vilket) ska ha någon mening, måste tanken vara inte endast att döpa om "värnskatten" till "vårdskatt" utan därtill att höja den från dagens nivå på fem procent, kanske till tio procent.

Låt mig påminna om den tid då Sverige hade en intellektuellt hederlig finansminister vid namn Kjell-Olof Feldt, som med stöd av dåvarande statsministern Ingvar Carlsson och folkpartiledaren Bengt Westerberg genomdrev "århundradets skattereform". Ett element i denna skattereform var att ingen skulle behöva betala mer än femtio procent på marginalen i inkomstskatt. Och den höga nivån skulle bara drabba de tio procenten inkomsttagare med allra högst inkomst. Syftet var att begränsa marginalskatten, för att motverka osund skatteplanering samt göra det svenska skattesystemet mer hållbart i en värld där det råder konkurrens om högutbildade. Reformen mötte bred acceptans också i det borgerliga Sverige.

Femton år senare är vi tillbaka vid de höga skatterna på utbildning. Den populistiska "värnskatten" 1994 rev upp skatteöverenskommelsen och lyfte marginalskatten till 55 procent. Kommunal skatten har stigit från cirka 30 till drygt 32 procent. Summa: 57 procent i genomsnittlig marginalskatt. När vi sedan lägger till skattedelen av "arbetsgivaravgifterna" (ytterligare en felbenämning på en skatt) blir den totala marginalskatten cirka 68 procent. Det är denna nivå på den faktiska marginalskatten som dagens finansminister anser bör höjas ytterligare!

Vidare är det en betydligt större del än tänkt som omfattas av denna höga marginalskatt. Det beror på att skiktgränsen för statlig skatt inte har höjts enligt det ursprungliga beslutet. Hela 30 procent av de heltidsarbetande i Sverige är nu föremål för högsta marginalskatt. För varje år som manipuleringen med skiktgränsen pågår, förs ytterligare cirka 50 000 personer till kategorin med högsta marginalskatt. Under samma tid har förändringen gått i motsatt riktning i de länder Sverige jämför sig med.

Statsministern förklarade i en intervju i Dagens Industri häromveckan att Sverige inte längre behöver någon tillväxtpolitik, eftersom tillväxten är god. Han tycks handla därefter. Sverige har inte någon tillväxtpolitik, snarare motsatsen till den. Uppvaknandet kommer när nuvarande lyckliga omständigheter i världsekonomin (som Kinas råvaruhunger) samt verkningarna av det tidiga 90-talets reformer klingar av. En regering som anser att den inte behöver vårda landets framtida tillväxtförutsättningar uppträder djupt oansvarigt.

TEXT

Hans Bergström
